CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027
Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34 Fax: 021.316.31.31
021.310.23.57, 021.316.31.33
Cod fiscal: 10464660 E-mail: ces@ces.ro www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)
Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare." *(Art. 141 din Constituția României revizuită)*

~~Nr. 4362/24.06.2026~~

500. 2.07.2026

Bp. 376 29.06.2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (b376/11.06.2026)

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative pentru completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (b376/11.06.2026).*

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 24.06.2026, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr.86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare:**

- măsurile propuse propuse ridică probleme din perspectiva dreptului de a fi ales, egalității în drepturi, pluralismului politic, mandatului reprezentativ, libertății de asociere politică și dreptului alegătorilor de a-și exprima liber opțiunea electorală. Problema migrației politice parlamentare nu poate fi soluționată prin restrângerea excesivă a eligibilității unor persoane sau prin blocarea accesului acestora la

candidatură pe listele unui alt partid, în absența unei justificări constituționale suficient de solide;

- dreptul de a fi ales, consacrat de art. 37 din Constituție, poate fi supus unor condiții legale, însă aceste condiții trebuie să fie rezonabile, proporționale, nediscriminatorii și compatibile cu natura funcției elective. Interdicția propusă nu vizează criterii obiective precum vârsta, cetățenia, domiciliul, incompatibilitățile constituționale ori condamnările care afectează integritatea exercitării funcției publice, ci sancționează opțiunea politică a parlamentarului de a candida din partea unei alte formațiuni politice;
- o asemenea soluție este problematică în raport cu art. 69 din Constituție, potrivit căruia mandatul parlamentar este reprezentativ, iar orice mandat imperativ este nul. Parlamentarul nu este, din punct de vedere constituțional, titularul unui mandat aparținând partidului pe lista căruia a fost ales, ci reprezintă poporul în exercitarea mandatului său. Chiar dacă, în plan politic, votul pe liste exprimă în mod important susținerea pentru un partid, acest fapt nu poate transforma mandatul parlamentar într-un mandat condiționat de apartenența permanentă la acea formațiune;
- prin urmare, sancționarea indirectă a parlamentarului care părăsește partidul sau grupul parlamentar, prin interzicerea candidaturii pe listele unei alte formațiuni, poate fi interpretată ca o constrângere asupra libertății sale politice și ca o formă de fidelizare juridică față de partid, incompatibilă cu principiul mandatului reprezentativ. Democrația reprezentativă permite evaluarea politică a conduitei parlamentarului de către electorat la următoarele alegeri, dar nu justifică în mod automat excluderea sa legală din competiția electorală;
- interzicerea candidaturii parlamentarilor care își schimbă apartenența politică ignoră situațiile în care părăsirea partidului are la bază motive obiective, precum încălcarea programului politic asumat în fața alegătorilor, conflicte interne grave, excluderea din partid sau modificarea substanțială a orientării formațiunii politice. În aceste situații, parlamentarul riscă să fie privat de posibilitatea de a candida din partea unei alte formațiuni, deși schimbarea apartenenței politice nu îi este imputabilă;
- propunerea legislativă afectează și dreptul alegătorilor de a alege. Alegătorii trebuie să poată decide dacă sancționează sau validează politic conduita unui parlamentar care și-a schimbat afilierea politică. Într-un sistem democratic, soluția firească pentru traseismul politic este sancțiunea electorală, transparența politică și răspunderea publică, nu eliminarea prin lege a posibilității de candidatură din partea unei alte formațiuni;

- din perspectiva egalității de tratament, interdicția creează diferențe discutabile între persoane aflate în situații comparabile. Un parlamentar care părăsește partidul pe lista căruia a fost ales este tratat diferit față de alte persoane care își schimbă opțiunea politică, față de candidații care nu au avut mandat parlamentar și față de persoanele aflate în alte funcții elective. Totodată, excepția prevăzută pentru partidele sau alianțele care își schimbă denumirea între alegeri poate genera incertitudine și tratamente preferențiale, întrucât schimbarea denumirii nu este singura formă de continuitate sau discontinuitate politică;
- în ceea ce privește limitarea exercitării funcției de deputat și/sau senator la maximum trei mandate. Constituția României nu stabilește o limită de mandate pentru parlamentari, iar introducerea unei asemenea limitări afectează substanța dreptului de a fi ales. Spre deosebire de alte funcții pentru care Constituția prevede expres limitări de mandat, în cazul Parlamentului nu există o asemenea opțiune constituțională explicită;
- totodată, limitarea la maximum trei mandate parlamentare reduce libertatea alegătorilor de a-și desemna reprezentanții și poate conduce la excluderea unor persoane care beneficiază în continuare de susținerea electoratului;
- reînnoirea clasei politice poate fi un obiectiv legitim în plan democratic, însă aceasta trebuie realizată prin mecanisme electorale, competiție politică, selecție internă în partide, transparență și voința alegătorilor, nu printr-o interdicție legală generală aplicată persoanelor care au exercitat deja un anumit număr de mandate. Experiența parlamentară, continuitatea instituțională și specializarea legislativă pot reprezenta, în anumite situații, valori utile pentru buna funcționare a Parlamentului, iar alegătorii sunt cei care trebuie să decidă dacă un parlamentar merită sau nu un nou mandat;
- chiar dacă propunerea legislativă prevede aplicarea limitei de mandate numai pentru viitor, începând cu prima legislatură ulterioară intrării în vigoare a legii, problema principală nu este retroactivitatea, ci proporționalitatea restrângerii. O interdicție generală de a mai exercita funcția după trei mandate, indiferent de conduita persoanei, de calitatea activității parlamentare, de voința alegătorilor și de opțiunea partidului, poate fi excesivă în raport cu scopul urmărit;
- măsura poate afecta pluralismul politic și autonomia partidelor politice în desemnarea candidaților. Partidele trebuie să poată propune candidații pe care îi consideră potriviți, în limitele constituționale și legale rezonabile, iar alegătorii trebuie să poată valida sau respinge aceste opțiuni. Limitarea drastică a persoanelor

eligibile poate reduce artificial oferta electorală și poate afecta competiția democratică;

- din perspectiva art. 16 din Constituție, orice diferență de tratament trebuie să aibă o justificare obiectivă și rezonabilă. Or, simpla exercitare anterioară a trei mandate parlamentare sau simpla schimbare a afilierii politice nu reprezintă, prin ele însele, situații care să justifice excluderea de la candidatură. Nu este vorba despre incapacitate, incompatibilitate, conflict de interese, condamnare penală sau alt impediment care să afecteze aptitudinea constituțională a persoanei de a ocupa funcția;
- în plus, interdicția privind candidații aleși anterior pe listele altui partid poate produce efecte disproporționate în situații politice complexe, precum dispariția partidului, excluderea parlamentarului, fuziunea formațiunii, schimbarea ideologică substanțială a partidului, destrămarea unei alianțe sau apariția unor conflicte interne majore. Legea nu distinge între migrația oportunistă și situațiile în care schimbarea afilierii politice poate avea explicații legitime;
- combaterea traseismului parlamentar trebuie realizată prin instrumente compatibile cu mandatul reprezentativ și cu drepturile electorale. Pot fi avute în vedere mecanisme de transparență privind schimbarea afilierii politice, reguli interne ale grupurilor parlamentare, consecințe asupra funcțiilor de conducere obținute în baza configurației politice inițiale, reglementări privind repartizarea funcțiilor în comisii sau informarea alegătorilor, dar nu restrângeri generale ale dreptului de a candida;
- limitarea numărului de mandate parlamentare ar presupune o dezbatere constituțională amplă, întrucât privește arhitectura reprezentării parlamentare și raportul dintre voința alegătorilor, dreptul de a fi ales și principiul pluralismului politic. O asemenea modificare, dacă ar fi considerată oportună, ar trebui analizată în raport cu Constituția, și nu introdusă printr-o completare punctuală a legislației electorale;
- în concluzie, deși propunerea legislativă urmărește obiective politice care pot fi considerate legitime, respectiv descurajarea migrației parlamentare și reînnoirea clasei politice, soluțiile normative propuse afectează în mod disproporționat dreptul de a fi ales, libertatea opțiunii politice, pluralismul politic, autonomia partidelor, dreptul alegătorilor de a alege și principiul mandatului reprezentativ.

Președinte,

Sterică FUDULEA

Digitally signed by Fudulea Sterica
Date: 2026.06.29 11:42:07 EEST